

Τρίτη, 18 Ιανουαρίου 2022

Ενημερωτικό Σημείωμα

Πώς ορίζονται τα Απάτητα Βουνά;

Ως «Απάτητα Βουνά» ορίζονται οι Περιοχές Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ) με την περιμετρική ζώνη ενός χιλιομέτρου αυτών (ΠΑΔ + ακτίνα 1 χλμ). Σε αυτές τις περιοχές απαγορεύεται η διάνοιξη νέων δρόμων και η δημιουργία άλλων τεχνητών επεμβάσεων, που μεταβάλλουν ή αλλοιώνουν το φυσικό περιβάλλον. Επιπλέον, υπάγονται σε καθεστώς υψηλής προστασίας.

Ποιες περιοχές θα ενταχθούν στα Απάτητα Βουνά;

- Λευκά Όρη - Έκταση: 382,06 τ.χλμ. | Υψόμετρο: 0-2.453 μ.
- Σάος - Έκταση: 97,30 τ.χλμ. | Υψόμετρο: 0-1.611 μ.
- Σμόλικας - Έκταση: 102,89 τ.χλμ. | Υψόμετρο: 782-2.637 μ.
- Τύμφη - Έκταση: 202,75 τ.χλμ. | Υψόμετρο: 460-2.497 μ.
- Ταΰγετος - Έκταση: 143,23 τ.χλμ. | Υψόμετρο: 432-2.407 μ.
- Χατζή - Έκταση: 45,61 τ.χλμ. | Υψόμετρο: 598-2.038 μ.

Πώς θεσμοθετήσαμε τις Περιοχές Άνευ Δρόμων;

Με Υπουργική Απόφαση, εξουσιοδοτική άρθρου 47 ν.4685/2020, ανά περιοχή:

- Απαγορεύεται η διάνοιξη δρόμων κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων, η επέκταση των υφιστάμενων ανεξαρτήτως κατηγορίας, καθώς και κάθε είδους τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.
- Δεν θίγονται νομίμως υφιστάμενα έργα και η συντήρησή τους.
- Επιτρέπεται η σήμανση, επισκευή, συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενων ορειβατικών και πεζοπορικών μονοπατιών, χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων μέσων πρόσβασης και με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις θα υλοποιούνται με φυσικά υλικά.
- Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
- Εξαιρούνται των ανωτέρω απαγορεύσεων έργα και επεμβάσεις που υλοποιούνται λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.) εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος και έργα και επεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και δασικού περιβάλλοντος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Τα Απάτητα Βουνά μπλοκάρουν τις επενδύσεις;

Τα «Απάτητα Βουνά» αποτελούν ένα φρένο στην υπερεκμετάλλευση του περιβάλλοντος από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, χωρίς όμως να βάζουν εμπόδια σε επενδύσεις, καθώς αφορούν σε περιοχές ανέγγιχτες στο πέρασμα του χρόνου.

Ο οικότουρισμός μπορεί να αναπτυχθεί σε κάθε περιοχή που παρουσιάζει ενδιαφέρον από άποψη βιοποικιλότητας και αισθητικής τοπίου, συμβάλλοντας στη διατήρηση ή στη δημιουργία κινήτρων για μετάβαση σε πράσινη οικονομική δραστηριότητα όπως βιολογικές καλλιέργειες, προώθηση παραδοσιακών προϊόντων κ.ά.

Ποια είναι τα οφέλη από τα Απάτητα Βουνά;

- Συνεισφέρουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- Εμποδίζουν την είσοδο ξενικών ειδών.
- Παρέχουν διαδρομές μετανάστευσης και ενδιάμεσων στάσεων σε είδη πανίδας.
- Δεσμεύουν άνθρακα και μειώνουν τις επιπτώσεις των αερίων του θερμοκηπίου.
- Διατηρούν τη συνδεσιμότητα και την ακεραιότητα του οικοσυστήματος.
- Προσφέρουν αναψυχή, εκπαίδευση και επιστημονική γνώση στους πολίτες.
- Ρυθμίζουν και προστατεύουν τις υπηρεσίες του οικοσυστήματος: παροχή καθαρού νερού, έλεγχος διάβρωσης, υγιές έδαφος, ποιότητα αέρα, κλιματική ρύθμιση, επικονίαση καλλιεργειών, υψηλή ανθεκτικότητα στην επιδημία παρασίτων.

Τι είναι ο κατακερματισμός της γης και ποιες οι συνέπειες;

Κατακερματισμός γης, είναι η κατάτμηση των φυσικών οικοσυστημάτων σε κομμάτια από την αύξηση των δρόμων και των τεχνητών επιφανειών.

Ο κατακερματισμός έχει άμεσες συνέπειες στην:

- Απώλεια, συρροή και απομόνωση των ενδιαιτημάτων των ειδών
- Μείωση πληθυσμών και στις τοπικές εξαφανίσεις ειδών
- Υποβάθμιση οικολογικών διεργασιών

Ο δείκτης κατάτμησης της Ελλάδας είναι μισός από ότι της Ευρώπης, αλλά αυξάνεται ταχύτερα. Συγκεκριμένα:

- Η Ελλάδα ήταν στην πρώτη θέση αύξησης τεχνητών επιφανειών στην Ευρώπη (2015)
- Τα εργοτάξια και οι δρόμοι καταναλώνουν περισσότερη γη στην Ελλάδα από ό,τι στην Ευρώπη.
- Το οδικό δίκτυο Ελλάδας έχει μήκος μεγαλύτερο από 367.000 χλμ., ενώ η πιθανότητα να βρισκόμαστε σε απόσταση μεγαλύτερη του ενός χιλιομέτρου από δρόμο είναι μόλις 5,43%.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ποια η σχέση των δρόμων με την απώλεια της βιοποικιλότητας;

Οι δρόμοι διευκολύνουν τη διακίνηση ανθρώπων και αγαθών και είναι άμεσα συνυφασμένοι με την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Παρά τα σημαντικά οφέλη της ύπαρξης χρηστικού οδικού δικτύου, οι δρόμοι σχετίζονται με τις πέντε κυριότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας παγκοσμίως, οι οποίες είναι κατά φθίνουσα σειρά σοβαρότητας:

- Η αλλαγή χρήσης γης.
- Η άμεση εκμετάλλευση των πόρων.
- Η κλιματική αλλαγή.
- Η ρύπανση.
- Τα ξενικά είδη πανίδας.

Οι δρόμοι θεωρούνται επομένως μία από τις βασικότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης της λειτουργίας των οικοσυστημάτων παγκοσμίως, ιδίως όταν εισέρχονται σε φυσικά οικοσυστήματα και πρώην αδιατάρακτες περιοχές.

Τα ενδιαίτηματα των ειδών συρρικνώνονται, οι πληθυσμοί απομονώνονται, η θνησιμότητα της άγριας πανίδας από προσκρούσεις σε οχήματα στο οδικό δίκτυο αυξάνεται.

Παράλληλα, όλες οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που συνδέονται με το έδαφος, όπως η αποικοδόμηση ή ο κύκλος του αζώτου χάνονται, αφού το έδαφος σφραγίζεται και μετατρέπεται σε τεχνητή γη.

Έμμεσες είναι οι επιπτώσεις και στην ανθρώπινη υγεία με την αύξηση της ρύπανσης και τη διευκόλυνση της εξάπλωσης ασθενειών.

Γιατί οι ΠΑΔ αποτελούν θέμα παγκοσμίου ενδιαφέροντος ;

Ζούμε σε μια εποχή κρίσης της βιοποικιλότητας. Έχει ξεκινήσει η έκτη μαζική εξαφάνιση των ειδών στην ιστορία της Γης, αποδιδόμενη σε ανθρωπογενείς αιτίες, και τουλάχιστον το 70% της γης έχει υποβαθμιστεί, ενέχοντας σοβαρό κίνδυνο για την ευμάρεια της ανθρωπότητας.

Ταυτόχρονα, ζούμε και σε μια εποχή κορύφωσης της επέκτασης των τεχνητών επιφανειών και ειδικότερα των δρόμων.

Το μήκος των νέων ασφαλτοστρωμένων δρόμων αναμένεται να αυξηθεί κατά 59% έως το 2050.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Κορυφαίοι επιστήμονες θεωρούν τους δρόμους ως τη χειρότερη απειλή στον Πλανήτη για την απώλεια της βιοποικιλότητας, και άρα τη διαφύλαξη των ΠΑΔ ως την καίρια πολιτική για την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας.

Τη νέα αυτή τάση της διαφύλαξης των ΠΑΔ έχουν σήμερα ενστερνιστεί παγκόσμιοι φορείς (SCB, IUCN, UNEP, Conservation International, Tebtebba) και το θέμα πήρε παγκόσμιες διαστάσεις στις συνδιασκέψεις κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα (COP 11, Ινδία και στο Rio+20, Βραζιλία, 2012).

Υπάρχει ο θεσμός «Απάτητα Βουνά» στην Ε.Ε.;

Η Ελλάδα γίνεται η πρώτη χώρα στην Ευρώπη που θεσμοθετεί τα Απάτητα Βουνά.

Το θέμα του κατακερματισμού της φυσικής γης, κρίθηκε ως μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στην Ε.Ε. στην ψηφοφορία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 08/06/2021, για τη νέα Στρατηγική Βιοποικιλότητας 2030 με τίτλο «Επιστροφή της Φύσης στη ζωή μας». Επίσης, ψηφίστηκε η υποχρέωση για ένταξη σε καθεστώς αυστηρής προστασίας τουλάχιστον το 10% της επικράτειας κάθε χώρας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υποβάλει πρόταση για νομικά δεσμευτικούς στόχους για την αποκατάσταση της φύσης της Ε.Ε. το 2021. Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων της Ε.Ε. θα συμβάλει στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας, τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στην πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών.

Ο κύριος στόχος της πρωτοβουλίας της ΕΕ είναι η αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, ιδίως εκείνων με τις περισσότερες δυνατότητες για:

- Δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα.
- Πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών.
- Υγεία του εδάφους και επικονίαση.
- Βελτίωση της γνώσης και παρακολούθησης των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους.

Με τη θεσμοθέτηση των Απάτητων Βουνών ακολουθούμε προληπτικά αυτή την πολιτική αποκατάστασης.

Οι «Περιοχές Άνευ Δρόμων», αποτελούν μια δράση που ξεκίνησε να υλοποιείται για πρώτη φορά το 2001 στις ΗΠΑ υπό τον τίτλο «The Roadless Rule» και αυτή τη στιγμή μελετώνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να ενσωματωθούν στους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Με ποιους στόχους εναρμονίζονται οι ΠΑΔ;

Οι ΠΑΔ συνεισφέρουν στην επίτευξη 12 στόχων της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα όπως στη:

- Διατήρηση του εθνικού φυσικού κεφαλαίου (στόχος 2.1).
- Οριοθέτηση οικολογικών διαδρόμων (στόχος 3.3).
- Ενίσχυση της συνέργειας των κύριων τομεακών πολιτικών με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη θέσπιση κινήτρων (στόχοι 5.1-5.8).
- Διατήρηση της ποικιλότητας του τοπίου (στόχος 6.2).
- Αντιμετώπιση των εισβλητικών χωροκατακτητικών ειδών (στόχος 8.2).

Ακόμα, με βάση την πρόσφατη Εθνική Έκθεση Αξιολόγησης για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, καθορίστηκαν οι 8 εθνικές προτεραιότητες από τη Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης για την Ατζέντα 2030.

Η οριοθέτηση των εκτεταμένων ΠΑΔ και η εισαγωγή τους στο χωροταξικό σχεδιασμό της χώρας, τεκμηριωμένα συνεισφέρει θετικά στην επίτευξη τριών Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης:

- Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (στόχος 12).
- Δράση για το κλίμα (στόχος 13).
- Η ζωή στη στεριά (στόχος 15)

στο πλαίσιο της 6ης εθνικής προτεραιότητας υπό τον τίτλο: «Ενίσχυση της προστασίας και ορθολογικής διαχείρισης του φυσικού κεφαλαίου ως βάση για κοινωνική ευημερία και μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλού άνθρακα»

Τέλος, οι ΠΑΔ, συνάδουν με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο, όπως αυτή κυρώθηκε από την Ελλάδα, με βάση την οποία το τοπίο αποτελεί «βασικό συστατικό της Ευρωπαϊκής φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς».

ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ